

slovnost. **Martin Gurbal** a **Václav Živný** se vystřídali v úloze Laurenta, kde vyniknou jejich nevšední basy, krásně znějící v hlubších polohách. Barytonový obor se vůbec podařilo kvalitně obsadit, o čemž svědčí výkon **Aleše Jenise** a **Michala Křístka** jako Mercutia. Part Tybalta se naopak stal nečekaným úskalím pro **Martina Šrejmu** i **Josefa Moravce**. U prvního z nich vadí určitá matnost tónů. Naopak velkou pochvalu si zaslouží výkon **Davidu Szendiucha** (*Le Comte Capulet*) a zejména **Marianny Pillárové** s **Lindou Ballovou** (*Stéphano*), přičemž **Pillárová** na první premiéře doslova excelovala a předvedla pozoruhodný herecký i pěvecký výkon. Za zmínku ještě stojí obě Gertrudy – **Erika Šporerová** a **Jitka Zerhauová**, které vyznívají nekonvenčně a přesvědčivě.

Hudební nastudování **Tomáše Braunera** bylo působivě zpracované, operní sbor skvěle připravený **Jurijem Galatenkem** zpíval s jistotou a zanícením.

Režisér **Peter Gábor** plně využil možnosti a prostředky, které měl k dispozici, zasloužil se o životné a přesvědčivé herecké a pěvecké výkony téměř všech účinkujících, třebaže jeho vnímání Gounodovy hudby je spíše osudově temné. Koreponduje s tím scénografie **Jozefa Cillera**, kterou neodlehčují ani odvážné kostýmy (mix dobových prvků s dnešními módními trendy mladých), navržené **Katarínou Holkovou**. Odkrytost zadního portálu, temnota hlubin, konfrontační výstupy plné emocí, které záměrně nejsou tlumeny třeba měkkostí světla, nadřazenost dramatického konfliktu nad lyrickým, délka představení a stupňující se významová náročnost se ovšem mohou stát prubířským kamenem pro soustředěnost diváka.

Ostrava, Národní divadlo moravskoslezské – Charles Gounod: Romeo a Julie. Hudební nastudování a dirigent Tomáš Brauner, režie Peter Gábor, scéna Jozef Ciller, kostýmy Katarína Holková, pohybová spolupráce Števo Capko, sbormistr Jurij Galatenko, dramaturgie Daniel Jäger. Psáno z premiér 15. a 17. 12. 2011. ■

DÁMA S KAMÉLIEMI

Ostrava, Národní divadlo moravskoslezské

■ Jiří Urban

Baletní nastudování *Dámy s kaméliemi* v režijním a choreografickém pojetí, jak ho od 10. 11. 2011 můžeme spatřit v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě, je v mnoha směrech pozoruhodné. Dramaturgicky je objevné, režij-

ně ozvláštňující, scénicky a kostýmově sladěné, hudebně je skvěle interpretováno a tanečně šťastně obsazeno. Vyznačuje se zvýšenou existenciální polohou, protože všechno, co vnímáme, nepozbývá na naléhavosti. Nadále se jedná o vypjaté situace hrdinů v kritických intimních okamžicích. V umělecké struktuře baletu se však kříží množství segmentů a pasáží, které známe z jiných dramatických děl, a tak si začínáme uvědomovat, jak může umělecká tvorba žít svým vlastním životem a jak dnes nové dílo může vznikat na základech již něčeho známého.

Východiskem baletního zpracování *Dámy s kaméliemi*, jak se k nám dostává v režijním a choreografickém provedení baletního mistra a choreografa operního divadla v rakouském Grazu **Allena Yu**, se stala hudba *Guiseppe Verdiho*. Víme, že Verdi nikdy nenapsal hudbu k baletu, avšak odkakživa jeho hudba přitahovala tanečnický svou dynamikou a výrazovostí. Proslulý Dumasův příběh a operní úryvky z *Traviaty*, *Macbetha*, *Sicilských nešpor*, *Simona Boccanegry*, *Síly osudu*, *Maškarního plesu*, *Oberta*, *Jeruzaléma*, *Trubadúra* jsou tady transformovány do nového, neméně pozoruhodného tvaru.

Zopakujme si poměrně složitou genezi klasického titulu s názvem *Dáma s kaméliemi*. Zřejmě někde na úplném počátku stojí obliba stejnojmenného Dumasova milostného románu (R) s autobiografickými prvky. O něco později se z něj autor rozhodl vytvořit divadelní adaptaci (D). Ta spatřila světlo světa v roce 1852 v Paříži. Jednu z repríz uviděl G. Verdi a vedlo ho to k napsání opery *La traviata* (O). Převedením příběhu do hudebního žánru se stal osud mladé, krásné, ale na smrt nemocné pařížské kurtizány doslova proslulou. Od premiéry v roce 1853 se *Verdiho Traviata* stala jednou z nejoblíbenějších oper světového repertoáru. Vztah děl můžeme vyjádřit v triádě román – drama – opera (R–D–O). V provedení tchajwanského režiséra a choreografa **Allena Yu** se řetězec rozšířil. Nejdříve posunul operu do taneční polohy a vznikl balet (B). Přechody a vztahy mezi rozličnými žánrovými vrstvami, pasážemi, replikami, hudebními motivy, které v rámci tematické struktury vytvářejí navíc řetěz protikladů s většími nebo menšími parafrázemi jednoho či dalšího díla a kupodivu si nijak nepřekážejí. Naopak se účinně podílejí na vyznění celku. Existující vztah R–D–O–B ovšem není přesný, protože do příběhu se vplétají další *Verdiho* opery O (1), O (2)... V provedení **Allena Yu** se objevují zjevné odkazy na *Verdiho* hudební skladby, na operní a baletní tradici jako prvovzory, avšak ty neslouží ani k pouhé montáži, nebo snad k radikální dekonstrukci, ale naopak k tvorbě další modality. Základními stavebními prvky baletního nastudování jsou sice nadále stavy a osoby (protože příběh

nemůže být vystaven bez postav), avšak nevylučují se další hudební a významové asociace, aluze, kvazicitace atd. Představení nabývá na nové intenci, vyznačuje se akcí a interakcí. Najdou se v něm milovníci baletu i operního umění, obdivovatelé klasického i výrazového tance. Nekomplicovaný příběh pochopí rovněž divák méně poučený, milovníci divadla zase zažívají satisfakci, když rozpoznají paralelní vztahy předloh nebo dílčí hudební segmenty. Pracuje se v něm rovněž s alegorií. Život se v baletním nastudování stává rozehranou partií podobnou karetní hře, v níž se mohou někdy nečekaně zamíchat osudové partie.

Titulní roli tančí brilantní sólistka Národního divadla moravskoslezského **Olga Borisová-Pračíková**, pro níž jsou role typu Marguerite Gautier přímo předurčeny. Postihuje výrazově a technicky všechny možné polohy: radostnost i smutek. Její křehkost podobná květině, zranitelnost, nervnost a závěrečný marný zápas o život působí neobyčejně přesvědčivě. Její partner **Jan Krejčíř**, jehož mužné pojetí Armanda Duvala přinejmenším imponuje, působí rovněž velmi sugestivně. Krejčířův taneční a herecky vyzrálý projev je umocněn také vrozenou elegantností. Z dalších představitelů zaujal mladičký **Po-Ju Lin** v roli Barona a technicky a výrazově precizní **Igor Vejsada** v roli Georga Duvala, Armandova otce. Sympaticky vyznělo mnohem více tanečních projevů a vyjmenovávat jednotlivce se zdá téměř nepatřičné. Nicméně uvedme alespoň výkon **Vladimíra Vašků** (Žolík), **Petry Kováčové** (Piková dáma, Prudence Duvernay), **Markéty Pospíšilové** (Nanina, komorná) a **Lucie Skálové** v roli Cikánky. K příznivému dojmu z představení nesporně přispěla scéna **Davidy Baziky** a vkusné a promyšleně navržené kostýmy **Evy Kotkové**. Zvláště ve snových pasážích, kde slábne dynamičnost a nastupuje hudební zážitek, nabývá scéna na své důležitosti a oceňujeme, jak je vyvolávána optická prostorovost.

Vynikající práci odvedl zkušený a profesionálně zralý dirigent **Jan Šrubař**, pod jehož taktovkou se složité operní přechody děly naprosto suverénně. Vynikla tak nejen dramatická kvalita Verdiho hudby, ale také interpretační schopnosti ostravského operního orchestru.

V čem tedy byla ostravská premiéra baletu *Dáma s kaméliemi* mimořádná? Jednak tím, že se jedná o další, rozšířené

baletní nastudování. Od roku 2000, kdy Allen Yu balet poprvé nastudoval, jsou přidávány další scény z oper a balet, který jsme označili jako B, dnes představuje varianty B (1), B (2), B (3). Na výborném výsledku má pochopitelně lví podíl režie a choreografie, avšak neméně důležití jsou interpreti, a to hudby i tance, navrhovatelé a realizátoři výtvarného a technického řešení. Jen tak mohlo vzniknout představení, které je v mnoha směrech mimořádné.

Ostrava, Národní divadlo moravskoslezské – Giuseppe Verdi: Dáma s kaméliemi. Choreografie a režie Allen Yu, dirigent Jan Šrubař, scéna David Bazika, kostýmy Eva Kotková. Premiéry 10. a 12. 11. 2011, psáno z první premiéry 10. 11. 2011. ■

PŘÍMÉ PŘENOSY AEROFILMS – BALET V KINĚ

CECILE PUIGNI: ESMERALDA

Praha, kino Oko

✎ Jaroslav Someš

Přede dvěma lety se i u nás rozběhl mezinárodní projekt Balet v kině, který distribuční společnost Aerofilms přiřadila ke svým přímým přenosům operních představení z newyorské Met a činoherních inscenací z londýnského Národního divadla. Prostřednictvím přenosů jsme tak měli možnost navštívit baletní Paříž i Moskvu a večery se setkaly s velkým diváckým ohlasem. Do nynějšího ročníku už je proto zapojena široká síť kin po celé republice a nabídka je opravdu bohatá. Zahrnuje přenos šesti inscenací z moskevského Velkého divadla (Esmeralda, Spící krásavice, Louskáček, Korzár, Světlý pramen, Raymonda), tři z Královského baletu z Londýna (Spící krásavice, Romeo a Julie, Marná opatrnost), dvou z Pařížské opery (La source, Berliozův Romeo a Julie) a jedné z Birminghamského baletu (Popelka). Z důvodů rozsahu letošní nabídky a pro lepší přehlednost rozdělili pořadatelé program celé sezony

Olga Borisová-Pračíková (Marguerite Gautier) a Po-Ju Lin (Baron)

